

Рис. 1. Вплив акумуляції державного боргу на процентну ставку

Література

1. Engen M.E. *Federal Government Debt and Interest Rates* / Eric M. Engen, R. Glenn Hubbard // *NBER Macroeconomics Annual*. – MIT Press, 2004. – Vol.19. – P. 83 – 160.
2. Paesani P., Strauch R., Kremer M. *Public debt and long-term interest rates (the case of Germany, Italy and the USA)*. Working Paper No. 756. – Washington: World Bank, 2006. – 48 p.
3. Reinhart C. M., Reinhart V. R., Rogoff K. S. *Debt Overhangs: Past and Present*. NBER Working Paper No. 18015. – Washington: NBER, 2012. – 28 p.
4. Боришкевич, О. Міжнародний рух капіталу та проблеми зовнішньої заборгованості / О.Боришкевич // *Вісник Національного банку України*. – 2012. – № 10. – С. 40-47.
5. Богдан Т. *Визначальні фактори впливу на рівень відсоткових ставок за ОВДП та економетричні моделі відсоткових ставок* / Т. Богдан // *Вісник Національного банку України*. – 2012. – № 11. – С. 17-25.

Ігор ЛІЩИНСЬКИЙ

Тернопільський національний економічний університет

НОВІТНІЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПОРЯДОК – ЧЕРГОВА УТОПІЯ ЧИ ОБ’ЄКТИВНА НЕОБХІДНІСТЬ

Сучасна глобалізована світова економічна система характеризується нерозривним зв’язком між усіма її елементами – сьогодні жодна країна не може існувати в умовах абсолютної автаркії. Проте міжнародний поділ праці та міжнародна кооперація породжують не лише вигоди, які пов’язані із більш ефективним використанням ресурсів в інтернаціоналізованих процесах виробництва, розподілу, обміну та споживання, вони також несуть небезпеку наростання суперечностей та конфліктів у відносинах між державами.

XXI століття очікує протиборство двох потужних сил: національної бюрократії (і всього, що за нею стоїть) та глобальної економічної системи. Навряд чи справдяться прогнози повної втрати державами власного суверенітету на користь наднаціональних або міжнародних утворень. Яким

би не був значним вплив наймогутніших країн та транснаціональних гігантів, національні держави в осяжній перспективі не відімруть, а навпаки, будуть зміцнювати себе і домагатися демократизації глобального економічного середовища. Міжнародній спільноті, мабуть, необхідно знайти і узаконити розумні межі делегування національного суверенітету в економічній сфері міжнародних інститутів.

Економічна та геополітична картина світу міняється у нас на очах. Біполярний світовий порядок часів «холодної завіси» із розпадом соціалістичної системи трансформувався у триполярне протистояння США-ЄС-Японія. Сьогодні ж мову можна сміливо вести про семи-, чи восьми полярний світ, враховуючи стрімкий розвиток країн БРІКС, економічне диво азійських тигрів та драконів, зростаючу політичну та економічну вагу арабських країн.

Неодноразово задекларовані чергові «нові економічні порядки» так і не змогли знайти оптимального співвідношення інституційних повноважень держав, міжнародних організаційних систем, мережевих структур глобального типу (ТНК, глобальних фінансових мереж, професійних та бізнес-асоціацій), «неформальних центрів сили», центрів генерування знань, інститутів громадянського суспільства на всіх рівнях.

Тому не дивно, що в 2007 р. (тобто ще до початку фінансової кризи) Ніколя Саркозі у своєму виступі на Генеральній Асамблеї ООН виразив необхідність формування «Нового Курсу». А на лютневій зустрічі в Берліні 2009 р, яка займалася підготовкою саміту «двадцятки», його повторив Гордон Браун: «Ми потребуємо всесвітнього «Нового Курсу»... Ми усвідомлюємо, що в тій сфері, в якій проходять світові фінансові потоки, ми не вийдемо із ситуації за допомогою суто національної влади, нам потрібні органи влади та інстанції всесвітнього нагляду, які стежили б за тим, щоб діяльність фінансових інститутів, діючих на світовому ринку, була б для нас повністю відкрита» [1].

Проблеми глобального врядування особливо загострилися зовсім недавно, а саме під час світової фінансової кризи 2008 року. Криза виявила, що жодна група суб'єктів глобального управління, що діяла б самотужки, не може ефективно мінімізувати глобальні ризики, які є одночасним викликом для лідерів у сфері бізнесу та політиків у будь-якій країні. Фінансова криза підкреслила необхідність політичних дій, які враховують глобальну природу кризи. Вона виявила обмежені можливості існуючої фінансової системи, показала неадекватність систем "раннього оповіщення" і недостатній рівень координації між політиками та іншими суб'єктами фінансово-економічних відносин.

Уперше у 2009 році експерти та члени Мережі глобальних ризиків (GlobalRiskNetwork) визначили джерелом ризику відсутність або брак ефективного управління глобальними питаннями, зокрема такими як фінансова стабільність, торгівля, кліматичні зміни, вода та безпека [2]. У 2012 р. на Всесвітньому економічному форумі в Давосі до зазначених вище глобальних ризиків додали хронічні бюджетні дисбаланси, екстремальні коливання цін на енергоресурси і продовольство, збільшення викидів парникових газів, кібератаки, продовольчу кризу [3, 4].

Сьогодні ж можна стверджувати, що власне глобальне управління посідає центральне місце серед геополітичних, економічних та екологічних ризиків і сприймається як ключ до глобальної стабільності та стійкого розвитку.

Література

1. *Про новий світовий порядок : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://firtka.if.ua/?action=show&id=7375>.*
2. *Грицяк І. Глобальне врядування: теоретико-практичні аспекти / І.А.Грицяк : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/zpndidps/2011_1/Zmist_2011_1/Grytsyak_I.pdf.*
3. *Основні тренди глобального розвитку: ризики та нові можливості для України. Аналітична записка відділу глобалістики та безпекових стратегій : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/701/>.*
4. *Global Risks 2012. Seventh Edition. An Initiative of the Risk Response Network. – World Economic Forum, 2012 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.weforum.org.*